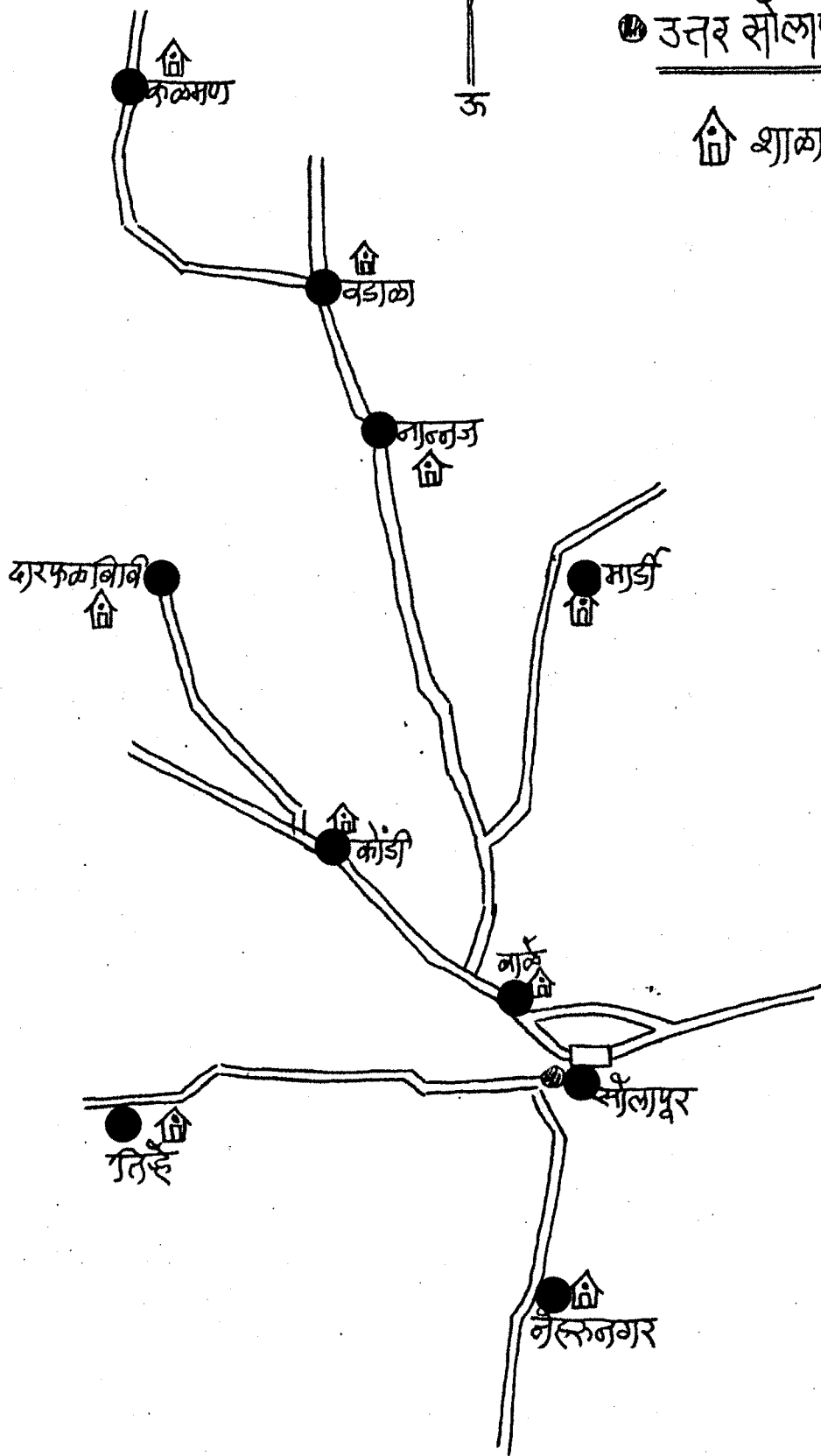

● उत्तर सौलपुर तालुका

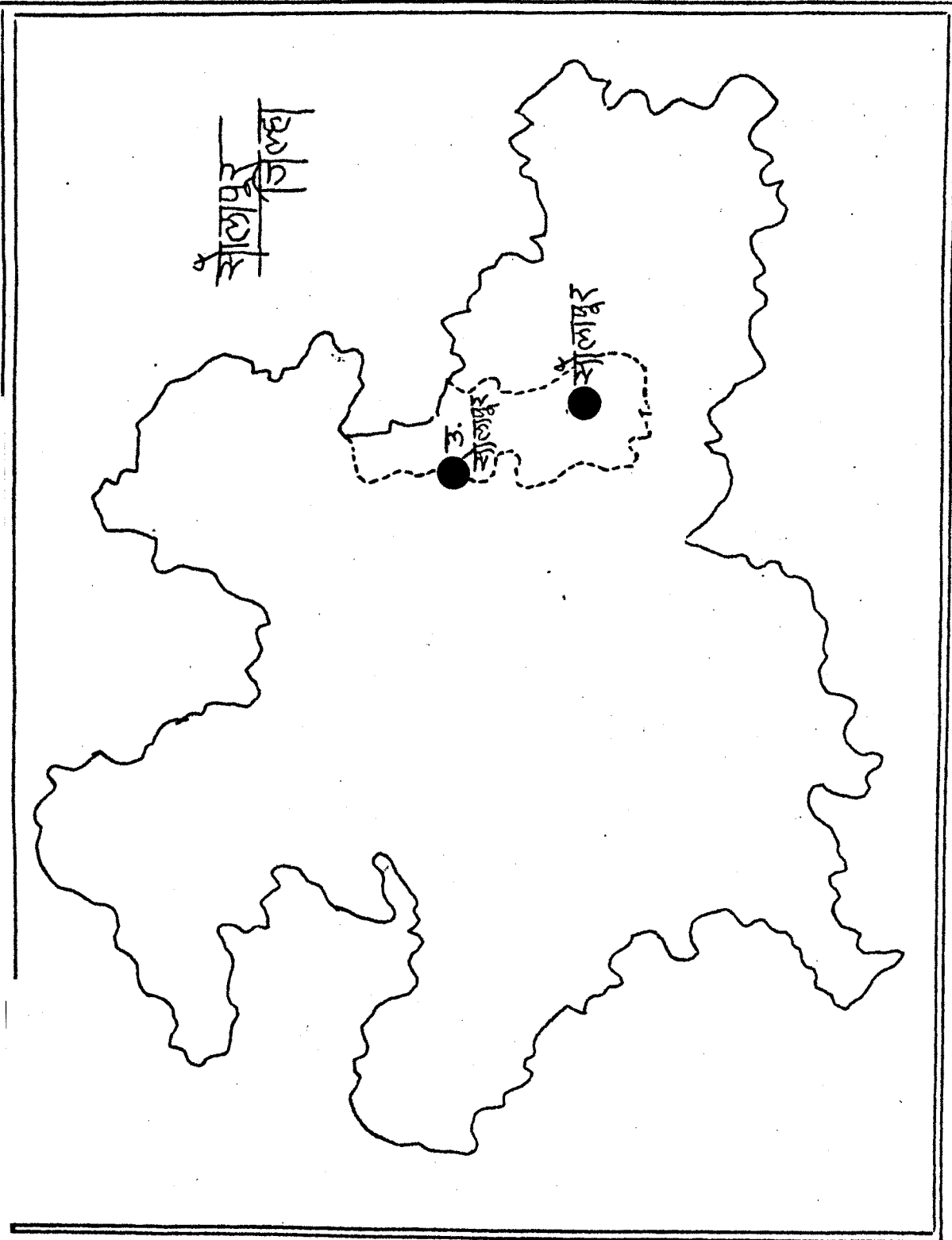
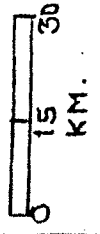
☰ शाळा

पीरिशाद - १

उत्तर सोलापूर तालुक्यातील माध्यमिक शाळांघी यादी खालील प्रमाणे.

- १] न्यू हायस्कूल
सलगरवाडी, सोलापूर.
- २] कुमठे माध्यमिक प्रशाला.
कुमठे.
- ३] जे. आर. चंडक, हायस्कूल,
बाळे.
- ४] न्यू हायस्कूल.
वडाळा.
- ५] महात्मा फुले हायस्कूल,
मार्डी.
- ६] महात्मा गांधी विद्यालय,
कळमण.
- ७] विजय हायस्कूल;
नान्नज.
- ८] देगावि प्रशाला
ति-हे.
- ९] सिद्धेश्वर साखर कारखाना प्रशाला,
कुमठा.
- १०] जिजामाता प्रशाला,
कोंडी.
- ११] जामुती विद्या मंदिर, उ. सोलापूर.

परीक्षाष्ट - २

श्री. सुधाकर काशानाथ शिंदे,

एम.ए.एम.एड.

कविता नगर, ब्लॉक नं.८, डी.नं.१६,

सोलापूर-४१३००५.

दिनांक - / / १९९०-९१.

सिद्ध्यर्थ श्री./श्रीमती _____

स.न.वि.वि.

मी शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.ई.ए. (शिक्षणशास्त्र) या परीक्षेसाठी प्रबंध लेखन करित आहे. माझ्या संशोधनाचा विषय "उत्तर सोलापूर तालुक्यातील माध्यमिक शाळांमधील झालेल्या अस्थापन पध्दतीचा टीकात्मक अभ्यास हा आहे.

• "A Critical study of methods of Teaching Geography in

X secondary schools of North Solapur Taluka"

शिक्षण महाविद्यालय बागर्ची येथील प्रा. डॉ. मोहिरे व्ही.एन्.संशोधनात मार्गदर्शन करित आहेत.

सुपया आपण सोबतच्या प्रश्नावरील माहिती भल्ल तहकार्य करावे. या माहितीचा उपयोग फक्त संशोधनासाठीच केला जाईल अन्यत्र केला जाणार नाही. ही माहिती गुप्त ठेवली जाईल, संशोधनाचे निष्कर्ष आपणांस कळवू.

सुपया प्रश्नावरी भल्ल सोबतच्या तिकीटे ताबलेल्या बाकीटासध्ये घालून दहा दिवसात पाठवावी ही विनंती.

तहकार्याबद्दल धन्यवाद आहे,

आपला सुधाभिराणी,

ठिकाण :- सोलापूर.

(सुधाकर काशानाथ शिंदे.)

सो ला पू र.

परीगाष्ट - ३

संगोष्णाया विषय :-

"उत्तर/बीलापूर हाऊवातील माध्यमिक शाळांमधील झोत अध्यापन पध्दतीचा टीकात्मक अभ्यास हा आहे."

- संगोष्णाची उद्देश्ये -

- १) झोत अध्यापनाच्या पध्दती, अध्यापन तंत्राचा अभ्यास करणे.
- २) प्राथमिक माध्यमिक शाळांमध्ये उपलब्ध असलेल्या झोत अध्यापनाच्या शैलीगत सुविधांचा अभ्यास करणे.
- ३) झोत विषय शिक्षकांच्या व्यावसायिक तयारीचा अभ्यास करणे.
- ४) झोत अध्यापनामध्ये सुधारणा होण्यासाठी बरी उपाय सुचविणे.

: शिक्षकांच्यासाठी प्रश्नावली :

प्रश्नावली भरण्यासंबंधीच्या सूचना

- १) प्रश्नाच्या तमोर प्रश्नाची उत्तरे दिली जाईल. आपण तयार केलेल्या प्रश्नापुढे बी उत्तरे योग्य वाटतात त्या पुढे / अशी सूचना करा.
- २) काही प्रश्नापुढे होय / नाही असे लिहिले जाई. आपणांस नको असलेला शब्द ओढा.
- ३) काही प्रश्नांची उत्तरे आपणांकडून अपेक्षित जाईल. त्या पुढे जागा सोडली जाई. तेथे थोडक्यात उत्तर लिहा, जर जागा अपुरी वाटल्यास प्रश्नामार्फत लिहून मागे जोडलेल्या को-या कानडापर लिहा.
- ४) प्रश्नावलीमध्ये ५ वी ते ७ वी या वर्गांना वीनष्ठ माध्यमिक स्तर असे म्हटले जाई.

[१] शिक्षार्थी वैयक्तिक माहिती

- १- शिक्षार्थी नाव :-
२- शैक्षणिक उर्ध्वता :-

पदवी	पदवीचा मुख्य विषय	इतर विषय
------	-------------------	----------

अ)

ब)

क)

ड)

- ३- शाळेचे नाव :-
४- अध्यापनाचा स्तूत अनुभव :-
५- भूमोल विषय शिक्षणपदाचा स्तूत अनुभव :-
६- कनिष्ठ माध्यमिक स्तर पर्यंत भूमोल विषय शिक्षणपदाचा अनुभव :-
७- आपण भूमोल विषयाच्या व्यापकांक वाटवीकरीत कोणते प्रयत्न करता त्या पुढे [/] अशी सूचना करा ?
१) व्याख्यानकारता हजर राहतो.
२) पीरबंदीत हजर राहतो.
३) भौगोलिक लेख वाचतो.
४) भौगोलिक माहितीचे वाचन करतो.
५) दूरदर्शन, रेडिओवरील भौगोलिक कार्यक्रम पहातो व ऐकतो.
६) प्रवास करतो.
७) दूरव्या इतर बाबींचा उल्लेख करावा.

८. आपण भूमोठ संकटनेचे त्माकड आवात काय ? होय / नाही.
९. असल्यास संकटनेचे नांव लिहा.
१०. आपण काही भौगोलिक बाधे तयार केली आहेत का ? होय / नाही.
११. असल्यास कोणती भौगोलिक बाधे केली आहेत.
- १)
 - २)
 - ३)
 - ४)
१२. आपल्या घरी आलीसपैकी कोणत्या वस्तू आहेत.
- १) रीसो.
 - २) टेपेकार्किर.
 - ३) दूरदर्शन
 - ४) इतर.
- भूमोठ अध्यापनाची उद्देश्ये :-
१३. भूमोठ अध्यापनाची उद्देश्ये आधुनिक दृष्टीकोनातून पुढील कोणत्या कोणत्या क्षेत्राचा उपयोग करता, त्यापुढे [/] अशी पूर्ण करा.
- १) आर्थिक प्रस्तावना करतो.
 - २) प्रश्न विचारतो.
 - ३) भौगोलिक प्रदर्शन भरवितो.
 - ४) व्याख्याने आयोजित करतो.
 - ५) नकाशातील माहिती भूलत घेतो.
 - ६) गृहपाठ देतो.
 - ७) इतर.

- १४- कुमोत अध्यापनाधी उद्दष्टे ताध्य होतात काय ? होत नसल्यात पुढील विधानात्मोर अशी [✓] चुन करा-
- १) उद्दष्टे व्यापक आहेत.
 - २) उद्दष्टानुषांती अन्वाकम नाही.
 - ३) पाठ्य पुस्तके लक्ष्णा आहेत.
 - ४) वेळ अपुरा आहे / पडतो.
 - ५) बतार.
- १५- कुमोत अध्यापनाधी उद्दष्टे ताध्य होतात काय ? त्याबद्दत आपले मत सांगा-
- * अध्यापन पध्दती-
- १६- कुमोत अध्यापनासाठी हुम्दी ळोणढोणत्था पध्दतीया अस्तंढ करता, ते [✓] या कुमोने साज्या-
- १) प्रघात पध्दती.
 - २) लक्ष पध्दती.
 - ३) व्याख्यान पध्दती.
 - ४) अध्याखन पध्दती.
 - ५) निरीक्षण पध्दती.
 - ६) हुतनात्मक पध्दती.
 - ७) वर्णनात्मक पध्दती.
 - ८) पर्व पध्दती.
 - ९) प्रानोत्तर पध्दती.
 - १०) लकाशा पध्दती.
 - ११) उक्कणी पध्दती.
 - १२) पोरबंधाद.
 - १३) सीमोिक स्थाना भेटी प्रदर्शन.

- १४) नकारो लक्ष्णे मङ्गित्वा यथा वापर-
- १५) सुख्य इत्ये साधनाया वापर-
- १६) प्रायोगिक पद्धत-
- १७) इतर पद्धतीया उल्लेख करावा-

१७- आपण वर्गामध्ये अध्यापन करताना पुढील काहीया / पाठ-याया वापर करता का ? होय / नाही-

- १) प्रस्तावना-
- २) विषय परिचयन-
- ३) लेखन
- ४) उपयोजन-
- ५) मुद्दपाठ-

१८- कोनछ माध्यमिकतर या वर्गातील पुढील सुमोत पठकायि अध्यापन करताना कोणकोणत्या पद्धतीया व साधनाया वापर करता प्रश्न प्र-१७ मधील पद्धतीया प्रमाळि लिहा-

१) स्वामानाये पठक :-

२) भारतीय उद्योगधर :-

३) पुढवीया जाकार :-

७) तपसापठ / परब्रह्मापठ :-

८) पृथ्वीची रचना :-

९) भारताचे शोभारी जखोले देवा :-

१०) भारताचा जाराळा :-

११) सधु :-

१२) घटा राज्ये :-

१३) बर वा शास्त्रीय पद्धतीचा वापर करीत जताळ तर कायदे / लोटे लया-

कायदे

लोटे.

२०. पाठ्याच्या वाचन्या अध्यापनात वापर करीत नसाल तर जी विधाने खरोबर वाटतात त्यापुढे [✓] अशी छूट करा.
- १) एक शिक्षिकांच्यास वेळ पार लागतो.
 - २) दिलेल्या वेळात ज्यातून पूर्ण होत नाही.
 - ३) भूमोल विद्याच्या तांत्रिकी अमी पडतात.
 - ४) या पद्धतीचा वर्गात अत्यंत केल्यास विद्यार्थी प्रतिकार देत नाहीत.
 - ५) वर्गात सर्व विद्यार्थी सहभाग घेत नाहीत.
 - ६) इतर.
२१. अध्यापनातील शास्त्रीय पद्धती माहित असून लुब्धा तिया वापर करता न येण्या मानीत असण्याची कोणत्या त्या पुढे [✓] अशी छूट करा.
- १) आर्थिक असण्याची.
 - २) वेळ जाईल लागतो.
 - ३) अमी तांत्रिकी.
 - ४) शास्त्रीयतः कामाचा कार्यकार जास्त.
 - ५) तरतून दिलेल्या वेळात ज्यातून तय्याचा लागतो.
 - ६) भीमोरीत साधनाची सुटी.
 - ७) स्वतंत्र सुमोनाची जोडी नाही.
 - ८) इतर.
२२. आपल्या शास्त्रीय कोणती वर्तमानपत्रे मागविली, त्यापुढे [✓] अशी छूट करा.
१) संघार	[]	२) वेवरी	[]
३) तला भारत	[]	४) लला	[]
५) महाराष्ट्र टाइम्स	[]	६) पुढारी	[]
७) लोकसत्ता	[]	८) दै. लोकमत	[]
९) साज	[]	१०) इतर	[]

२३. आधुनिक भौतिकशास्त्रातील वास्तविक माहिती व तंत्रज्ञान आद्येत कां होय / नाही.

२४. आधील वेळी मूलतः विज्ञान क्रांतीसाठी शैक्षणिक साधने तुमच्या शाळेत आद्ये, त्यापुढे [✓] आधी सुगम करा.

- १) नकाशे
- २) पृथ्वीगोल
- ३) फटा
- ४) आद्ये
- ५) रेखाचित्रे
- ६) दूरदर्शन
- ७) दृष्टीकरण
- ८) पर्यावरणशास्त्र
- ९) तपशास्त्र
- १०) आर्थिकशास्त्र
- ११) वास्तुशास्त्र
- १२) इतिहास
- १३) तंत्रज्ञान
- १४) कला
- १५) इतर

२५. मूलतः अध्यापनाच्या वेळी शैक्षणिक साधनांचा वापर तुम्ही किती प्रमाणात करता ? उत्तरात पुढे [✓] आधी सुगम करा.

 पुढील प्रमाणात ब-याच प्रमाणात काही वेळा क्वचित नाही.

२६. रीधीगाण ताथे वापरग्यास येणा-या अश्यणी कोणाच्या ? पुढील विधानाकमोर [✓] अशी कृण करा.

- १) प्रीराध्ग नाही.
- २) रीधीगाण ताथे उपलब्ध नाही.
- ३) वेळ बातो.
- ४) कुमोतापी स्वर्ण गोडी नाही.
- ५) इतर.

२७] सुमध्या घरी कोणता नकाशा आहे ?

- १) लोसापुर जिल्हा
- २) महाराष्ट्र राज्य
- ३) महाराष्ट्र प्राकृतिक
- ४) भारत राजकीय
- ५) इतर

परिषाष्ट - ४

अध्यापन - निरीक्षण कला

- १] शाळेचे नांव
 २] शिक्षकाचे नांव
 ३] पाठानिरीक्षण केलेला दिनांक
 पाठ सुरु झाल्याची वेळ संपल्याची वेळ
 ४] अध्यापन घटक
 ५] अध्यापन घटकास उदाहरणे अनुसृत होती काय ?
 होय / नाही.
 ६] अध्यापन घटकाला अनुसृत शैक्षणिक साधने
 वापरली का ?
 ७] वापरल्यास कोणती ?
 १] २] ३] ४]
 ८] शिक्षकाचे वर्तन कसे होते ?
 १] कडक २] जानकी ३] उत्साही ४] साधारण
 ९] वर्गीनियंत्रण कसे होते ?
 १] शिस्तबद्ध २] बेशिस्त ३] गोंधळ ४] साधारण
 १०] अध्यापकाने नकाशाचा वापर केला का ?
 होय / नाही.

११] अतल्यात कोणता ?

- १) २) ३) ४)

१२] अध्यापनात धिक्कापा वापर केता का ?
होय / नाही.

१३] अतल्यात कोणत्या ?

- १) २) ३) ४)

१४] अध्यापनाची तयारी केलेली होती का ?

- १) दायित्वा प्रकारे
२) मध्यम
३) साधारण

१५] प्लक लेखन को होतें ?

- १) स्पष्ट २) सुवाच ३) निटनेटकेपणा ४) साधारण

१६] अध्यापकाने घटक केतात पूर्ण केता का ? होय / नाही.

१७] अध्यापक अध्यापन कोणत्या पद्धतीने करतात.

- १) प्रश्नोत्तर पद्धत २) चर्चापद्धत
३) नकारात्त पद्धत ४) प्रायोगिक पद्धत
५) व्याख्यान पद्धत ६) उक्तांगी पद्धत.

- १८] विद्यार्थ्यां प्रतिशत क्वा होता-
- १) धर्मिता २) मध्यम
३) साधारण ४) कहींही नाही-
- १९] एक अध्यापनांतर को आपूर्ती केतो का ?
होय / नाही-
- २०] अध्यापकाया आयुष्य क्वा होता ?
- १) स्पष्ट २) अज्ञात
३) उत्पष्ट

अध्यापकायी तही

निरीक्षकायी तही-

परिशिष्ट - ५

-: मुहावरत :-

- १] नाव :-
- २] पत्रा :-
- ३] अध्यापनाया स्कूना अनुभव :-
अध्यापनाया विषय :-
- ४] शीघ्रिणक उरुता :-
- ५] तुम्ही शिाभ्या त्पयतायात येण्योव कारण कोणत ?
 अ] वैयक्तिक त्रापड
 ब] घरमुली उडपण
 क] कोणतेही विशिष्ट कारण नाही.
 ड] इतर.
- ६] तुमच्याकोडे स्वतःचे ग्रीयालय जाहे काय ?
 होय / नाही.
- ७] तुम्ही घर मीहन्याता शीघ्रिणक पुस्तकावर किती रक्कम खर्च करता ?
- ८] तुम्ही लेख पुस्तके प्रकाशित केली जाहेत काय ?
 होय / नाही.
- ९] जाकथ्या शिाभ्या पध्दतीवरील उणादोड कोणाते ?

मुग

दोड

१०] अध्यापन सुधारण्यासाठी निम्न कोणत्या तंत्राचा वापर करावा ?

१]

२]

३]

४]

११] आधुनिक तंत्रज्ञानाचा [उदा. टी.व्ही., व्ही.सी.आर., रेडिओ, टेपरेकॉर्डर ही पिकपट, प्रक्षाल्य ताली इत्यादी.] वापर केला तर अध्यापन सुधारेत काय ?

होय / नाही.

१२] भ्रमोत्त अध्यापनाची जीवदृष्टे ताल्य होतात काय ?

होय / नाही.

१३] शोधनिष्ठ तालीचे महत्त्व काय ? व तसे ?

१४] आजची भौगोलिक पुस्तके मुलांचे कस व जीमत्तवी यात योग्य आहेत काय ?

होय / नाही

१५] भ्रमोत्त विद्यार्थ अध्यापनात पुरेगा तालीका आहेत का ? नसल्यात किती अताख्यात ?

१६] भ्रमोत्त विद्यार्थीाठी गुण कमी वाटत असल्यात [माध्यमिकस्तारात] गुण किती अतापेत ?

- १७] अध्यापक अध्यापनामध्ये कागजात वापर करतात का ?
करत नसल्यास उद्दण्णी कोणत्या ?
- १८] भ्रुमोताची स्वतंत्र छोली [माध्यमिक शाळेत] जाहे काय ?
नसल्यास कारणे ?
- १९] भ्रुमोत विषयासाठी अध्यापन करण्यासाठी पुढेगी शीक्षणीक
साधने जाहेत काय ? नसल्यास कारणे कोणती ?
- २०] भ्रुमोताचे अन्याकक्रम पुरक कार्यक्रम होतात काय ?

दोय / नाही.

- २१] मनिष्ठ माध्यमिक स्तरातील भ्रुमोत अन्याकक्रमाच्या उणीवा कोणत्या ?
- २२] शीक्षणीक साधने निर्मिती करण्याचीरता गिाधुना कोणते
उत्तेजन घाये ?
- २३] कल्याच्या अध्यापनामध्ये भ्रुमोताचे स्थान काय ? आपले मत सांगा ?